

תנ"ך לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) (11×3) — 33 נקודות
פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא $(1 \times 16) + (1 \times 21)$ — 37 נקודות
פרק שלישי — בקיאות בספרים שופטים, שמואל א, שמואל ב (5×6) — 30 נקודות
סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק שלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

השאלות

פרק ראשון (32 נקודות)

עיון בתורה (בראשית, דברים)

ענה על שלוש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה 11 נקודות)

1. בראשית, כ"ג, א-ד

- א. "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" (פסוק א')
רש"י: "נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו".
מה נדרש בכל כלל? (4 נקודות)
- ב. "בקרית ארבע הוא חברון" (פסוק ב') מדוע נקראה חברון "קרית ארבע"?
כתוב את שני הפירושים של רש"י (4 נקודות)
- ג. "גר ותושב אנכי עמכם" (פסוק ד') לפי רש"י, איך ייתכן כי אברהם היה גם "גר" וגם "תושב"?
הסבר לפי הפשט או הדרש. (3 נקודות)

2. בראשית, כ"ד, כ"ב-נ'

- א. עיון בפסוק כ"ב.
על פי רש"י, הסבר מה הם הדברים שנרמזו במתנות שנתן העבד לרבקה. פרט את שלושת הרמזים. (4 נקודות)
- ב. "ויקח האיש נזם זהב... ויאמר בת מי את" (פסוקים כ"ב-כ"ג)
על פי רש"י לפסוק כ"ג, המעשה של העבד המוזכר בפסוק כ"ב מעורר תמיהה. מהי התמיהה, וכיצד רש"י מסביר את המעשה הזה? (3 נקודות)
- ג. עיון בפסוקים כ"ט, נ', וציין שתי תכונות של לבן הנלמדות מן הפסוקים האלה. (4 נקודות)

3. בראשית, כ"ז, י"ח-ל"ג

- א. "אנכי עשו בלרך" (פסוק י"ט)
על פי רש"י, הסבר את כוונת יעקב בדברים אלה. (3 נקודות)
- ב. "וירח את ריח בגדיו ויברכהו" (פסוק כ"ז).
הסבר את שאלתו של רש"י על מילים אלה, ואת תשובתו עליה. (4 נקודות)
- ג. עיון בפסוק ל"ג.
על פי רש"י ועל פי רמב"ן, הסבר את דברי יצחק "גם ברוך יהיה". (4 נקודות)

4. בראשית, מ"ט, ט'-כ"ב

- א. "גור אריה יהודה" (פסוק ט')
 על פי רש"י, על מי התנבא יעקב במילים "גור אריה", ומה הייתה הנבואה? (4 נקודות)
- ב. "דן ידין עמו... לישועתך קויתי ה'" (פסוקים ט"ז-י"ח)
 מהו הקשר בין פסוק י"ח ובין הנבואה על דן? הסבר על פי רש"י. (3 נקודות)
- ג. "עלי שור" (פסוק כ"ב)
 על פי המדרש המובא בפירוש רש"י, מהו המעשה שעשה יוסף שבזכותו זכה לברכה "בן פרת..."? (4 נקודות)

5. בראשית, נ', א'-י"ד

- א. עיין בפסוק ו'.
 על פי רש"י, הסבר מדוע הזכיר פרעה את השבועה של יוסף לקבור את יעקב בארץ כנען. (3 נקודות)
- ב. עיין בפסוקים ז'-ח' ובפסוק י"ד.
 על פי רש"י, מהו ההבדל בין הכתוב בפסוק י"ד ובין הכתוב בפסוקים ז'-ח, ומהי הסיבה להבדל זה? (4 נקודות)
- ג. "גרן האטד" (פסוק י')
 הסבר מהו "גרן האטד" על פי שני הפירושים של רש"י. (4 נקודות)

6. דברים, ל"ד, א'-ה'

- א. "ויראהו ה'... ואת כל נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה" (פסוקים א'-ב')
 כתוב מי הם המנהיגים שהראה ה' למשה בשניים מן המראות המודגשים בקו, ומה הם המאורעות שהראה לו בהם.
 הסבר על פי רש"י. (4 נקודות)
- ב. "לאמר לזרעך אתננה הראיתיך..." (פסוק ד')
 1. על פי רש"י, מה נצטווה משה לומר, ולמי נצטווה לומר זאת?
 2. על פי רש"י, מהו הקשר בין דברים אלה ובין המשך הפסוק "ושמה לא תעבר"? (3 נקודות)
- ג. "וימת שם משה" (פסוק ה')
 מה מקשה רש"י על דברים אלה, ומה הם שני ההסברים שרש"י מביא? (4 נקודות)

פרק שני (38 נקודות)

עיון ובקיאות בחומש ויקרא

ענה על אחת מן השאלות 7-9 (לכל שאלה 16 נקודות), ועל שאלה 10 (21 נקודות).

7. ויקרא ט"ז, א'-ד'

- א. "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן" (פסוק א')
- לפי רש"י, מהו הקושי בפסוק, ומהי התשובה לפי המשל שהוא מביא? (6 נקודות)
- ב. "כי בענן אראה על הכפורת" (פסוק ב')
- הסבר את הפסוק לפי הפשט ולפי הדרש ברש"י. (5 נקודות)
- ג. עיין בפסוק ד'.
- לפי רש"י, הסבר מדוע לבש אהרן רק בגדים אלו בבואו אל הקודש. (5 נקודות)

8. ויקרא י"ט, א'-ד'

- א. "דבר אל כל עדת בני ישראל" (פסוק ב').
- על פי רש"י, מה לומדים מן התוספת "כל עדת", ומה מיוחד בפרשה זו? (6 נקודות)
- ב. "איש אמו ואביו תיראו" (פסוק ג').
- מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד רש"י מיישב אותו על פי הפשט ועל פי הדרש? (5 נקודות)
- ג. "לא יהיה לך" (שמות כ', ג').
- "לא תעשו לכם" (ויקרא, י"ט, ד').
- על פי רש"י, מה לומדים מכל אחד מן הציוויים? (5 נקודות)

9. ויקרא כ"ג, ב'-י"א

- א. פרשת המועדות נאמרה גם בפרשת אמור (ויקרא, כ"ג) וגם בפרשת פינחס (במדבר, כ"ח-כ"ט).
- לפי רמב"ן, מה נוסף בפרשת המועדות בספר במדבר, ומדוע לא נכתב הדבר בספר ויקרא? (5 נקודות)
- ב. "אלה הם מועדי... וביום השביעי שבת שבתון" (פסוקים ב'-ג').
- מהו הקושי של רש"י בפסוק זה, ומהי תשובתו? (6 נקודות)
- ג. "ממחרת השבת" (פסוק י"א).
- לפי רש"י, הסבר באיזו שבת מדובר, ומה ההכרח לפרש כך. (5 נקודות)

ענה על שאלה 10 (שאלת חובה)

10. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בשלשה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אחד).
(לכל סעיף 7 נקודות; סך הכל: 21 נקודות).

א. "עלה אשה ריח ניחוח לה"

ב. "ראשיכם אל תפרעו"

ג. "אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם"

ד. "ענף עץ עבות"

ה. "ושרט לנפש"

ו. "בית מושב חומה"

פרק שלישי (30 נקודות)**בקיאות בספרים שופטים, שמואל א, שמואל ב**

ענה על חמש מן השאלות 11-20 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: על כל שאלה שבחרת, ענה על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

11. שופטים ד'

עיין בפסוקים ד'-ה'.

הסבר שני פרטים שאפשר ללמוד מפסוקים אלה על נבואת דבורה הנביאה

12. שופטים, ה', י"ד-י"ח

בשירת דבורה יש התייחסות לשבטים שונים.

בחר בשלושה שבטים, והסבר את דבריה של דבורה עליהם.

13. שופטים, י"ז-י"ח

מהי התקופה שבה חי מיכה?

מהי הראיה מן הכתוב שזו אכן התקופה שמיכה חי בה?

ציין אחד מן החטאים המוזכרים בפרק.

14. שופטים, כ', י"ח-כ"א

בפסוק י"ח ה' עונה "יהודה בתחלה". מה הייתה הטעות של ישראל בהבנת תשובה זו, ובשל איזה חטא הפסידו ישראל?

15. שמואל א', ב-ג

"ולא כהה במ" (ג, י"ג)
הסבר את משמעות הביטוי וכתוב כיצד הוא מתישב עם הנאמר בפרק י"ב כ"ג-כ"ד.

16. שמואל א' ח', ג'-ו'

הסבר את חטאם של בני שמואל (בפסוק ג'). מדוע הבקשה של ישראל (בפסוקים ה'-ו') הייתה רעה בעיני שמואל?

17. שמואל א' י', א'-ט'

מה הייתה מטרת האותות שנתן שמואל לשאול?
בחר באחד מן האותות, והסבר את ציון המקום שמציין שמואל.

18. שמואל ב' ה', ו'

הסבר מי הם "העורים והפסחים" ומה הם מסמלים.

19. שמואל ב' ו', ז'

מדוע חרה אף ה' הסבר "על השל".

20. שמואל ב' י"ט, י"ט-כ"ג

הסבר מדוע חשב שמעי שדוד ירצה להרוג אותו, ומדוע לא הרג אותו דוד?

בהצלחה!